

Nepodpisani se dopisi na tiskaju.
Pripremlana se: plama tiskaju po d
nev, svaki radak. Oglaši od 8 radak
više 5 nov.; ili u slučaju optovorjenja
na pogodbu sa upravom. Novel se
ili poštarskom naputnicom (as-
segno postalo) na administraciju
„Naša Sloga“. Ime, prezime i naz
bilji poslu vaju točno označiti.

Komu list uđodje na vriome,
oko to javi odpravnici u otvo
renu pismu, sa kojo se no plaća
poštarna, ako se izvana napiše:
„Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a ne sloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Presvjetlomu i prečastnomu gospodinu

Ivanu Krt. Flappu,

biskupu Porečko-Puljskomu.

Presvjetli i prečasti gospodine!
U Premanturi, puljska biskupija, u
porabi jo od pamtivska hrvatski jezik
pri raznih crkvenih obredih, kao pri
pogrebih, krstih, ženitih, blagoslovljih
itd., dapaće stare nam knjige dok
ziju, da se jo u onoj crkvi i cieia
sv. misa čitavala u tom jeziku, ter jih
je jož živil, koji su pri takovoj (gl
golskoj) sv. misi odgovarali.

Od mala mjeseci počelo se je
tamo obavljati latinskim jezikom sve
ono, što se jo do sada obavljalo je
zicom hrvatskim, a tako je i u veli
kom tijednu ove godine obavljeno la
tinski, što se jo do sada obavljalo u
narodnim jezicima.

Ljudi, koji su mi to kazivali,
rokeži mi, da je ta promjena sabla
zan za narod i da narod nehnja je
erkvu i da na primjer na veliki če
trtak po podne ona erkva, proti obi
čaju i pri onolikoj svečanosti, bješa
skoro pusta.

Vi biste, presvjetli gospodine, za
stalno morali znati za te promjene.
To već nije: nesvijje se novotari
(nihil innovetur), nego je nešto posve
drugoga na uštri erkve i naroda.

Vi, presvjetli gospodine, kuo učen
čovječi znate dobro, da hrvatski puk
u Istri imade pravo, da mu se uzdrži
i pusti u erkvi bar onoliko narodnoga
jezika, koliko je gdje do novije dobe
u običaju bilo.

Po želji onih ljudi, da učinim
sto mogu, evo ja se do Vašega go
spodstva obraćam javno u nadi, da
čete ono promjeno svečano zabraniti,
jer zlo jo doista, presvjetli gospodine,
da u mnogom kraju Istru jesu ovce
bez pastira, ali gore će biti, ako pa
stiri ostanu bez ovaca.

Vašeg presvjetloga i prečastnoga
gospodstva odani

Dr. M. Laginja,

zastupnik seoskih občina zapadne Istre.

U Puli, dne 10. aprila 1893.

Interpelacija

zastupnika Spinčića, dra. Laginja
i drugova na njegovu preuzišenost gospo
dina ministra predsjednika grofa Taaffe-a
kao upravitelja ministarstva unutarnjih
posala.

Fridrik vitez Schwarz, kao kotarski
poglavar u Postojni, počinio je javnih
injurija, psoval slovenske vodje u njihovoj
cielosti, a psoval je i druge osobe*, bio
je od kužnjenog sudca odsudjen na nov
čanu kazan ili zatvor (Dr. Ferjančić u
carevinskom vjeću, 305. sjeđnica X. zase
danja, dne 11. marca 1889. kod prava
čunske razprave, ministarstvo unutarnjih
posala) i morao je biti interesit mita
i reda iz Postojne premješten.

U svojem novom namještaju u Novom
mjestu nije se bolje ponosao. U dopisu 19.
septembra 1891. iz Novogmesta u listu
„Slovenski Narod“ od 22. septembra 1891.
keli se doslovno:

„Gospodin vitez Schwarz je ces. kr.
kotarski poglavar, ali mogli, sudeći ga po
njegovim djelima, misle, da nezna što čini.
Ako je tako politički činovnik duševno
bolestan, ako njegova djela jasno kažu,
da si nije svjestan svojega postupka —
jer to ipak nevjernjemo, da bi znao, kako
nezakonito postupa, on, koji bi imao vr
senje zakona čuvati i nadgledati — tad
nastaje pitanje, da li su stanovnici No
vogmesta dužni, da mirno i odano sve
one podnose, što se porodi u moždjanju
i dapaće stare nam knjige doka
ziju, da se jo u onoj crkvi i cieia
sv. misa čitavala u tom jeziku, ter jih
je jož živil, koji su pri takovoj (gl
golskoj) sv. misi odgovarali.

Zatim dalje: „Molimo najodjane i
zurno visokoslavnu kraljsku vladu, da se
pohrbe za duševno stanje toga kotarskoga
poglavaru, i da ga, ako neida drugačije,
k sebi u Ljubljani uzmre, makar i kao
vladinoj savjetniku, samo da zavljavi kod
nas mir. Kad bi slavna vlast značila, kako
može client, i kako ga ponujte, nobi do
pustiti, da on niti lipa zastupa državnu
upravu“.

Te konačno: „Nikomu nije do ūla,
samo naš vitez učini svakoga mjeseca
jednu ili drugu šalu. Mi se već ne srdimo
mi se smijemo, jer, čini se, neima druge
pomoći. Visokoslavna vlast u Ljubljani bi
se ipak morala sramiti postupka nevjelinog
predstavnika, vitezza Schwarza“.

Dr. Poznik je svoju čest kao občinski
načelnik u Novomjestu radi tamošnjih
odnosa položio. (Brzojavka u „Slovenskom
Narodu“ od 6. oktobra 1891.)

Kotarski poglavar iz Krškoga vodio
i iztragu radi nekih dogodjaja, u koje
bijase zapleteni kotarski poglavar vitez
Schwarz. („Slovenski Narod“ od 8. oktobra
1891.)

Usled istoga „Slovenskoga Naroda“
(13. oktobra 1891.) bio je kotarski po
glavar vitez Schwarz odsudjen radi pre
stapka proti tjelesnoj sigurnosti na 30 fo
rini globe; odnosno odsuda bila je po
okružnom sudu potvrđena, a odnosno
molba odsudjenoga na generalnu prokururu
u Beču, da radi toga podigne obtužbu
kad najvišega sudista, bila je odbacena.
Kod tih je zauzet proti onim, koji toga nisu
htjeli učiniti. On je htio na svaki način
„Austria“ uništiti, i već je dosegao svoju
svrhu; a kod toga imao još srčanosti bie
diti načelnika i zamjenika zemaljskog
kapetana, adovkata dra. Dukića u javnemu
činu.

Usled istoga „Slovenskoga Naroda“
(13. oktobra 1891.) bio je kotarski po
glavar vitez Schwarz odsudjen radi pre
stapka proti tjelesnoj sigurnosti na 30 fo
rini globe; odnosno odsuda bila je po
okružnom sudu potvrđena, a odnosno
molba odsudjenoga na generalnu prokururu
u Beču, da radi toga podigne obtužbu
kad najvišega sudista, bila je odbacena.
Kod tih je zauzet proti onim, koji toga nisu
htjeli učiniti. On je htio na svaki način
„Austria“ uništiti, i već je dosegao svoju
svrhu; a kod toga imao još srčanosti bie
diti načelnika i zamjenika zemaljskog
kapetana, adovkata dra. Dukića u javnemu
činu.

Kako se ponaša kotarski poglavar
vitez Schwarz obzirom na učitelje, reda
i ponoćno škole, poznato je već iz
govora podpisnoga zastupnika Spinčića
od 4. februara t. g., a kako se je ponašao
prigodom demonstracija dne 28. augusta
1892., poznato je iz interpelacije istoga
zastupnika od 3. februara 1893. Budu još
primjer sledili su već razni činovnici, do
čim je zauzet proti onim, koji toga nisu
htjeli učiniti. On je htio na svaki način
„Austria“ uništiti, i već je dosegao svoju
svrhu; a kod toga imao još srčanosti bie
diti načelnika i zamjenika zemaljskog
kapetana, adovkata dra. Dukića u javnemu
činu.

Kako se ponaša kotarski poglavar
vitez Schwarz obzirom na učitelje, reda
i ponoćno škole, poznato je već iz
govora podpisnoga zastupnika Spinčića
od 4. februara t. g., a kako se je ponašao
prigodom demonstracija dne 28. augusta
1892., poznato je iz interpelacije istoga
zastupnika od 3. februara 1893. Budu još
primjer sledili su već razni činovnici, do
čim je zauzet proti onim, koji toga nisu
htjeli učiniti. On je htio na svaki način
„Austria“ uništiti, i već je dosegao svoju
svrhu; a kod toga imao još srčanosti bie
diti načelnika i zamjenika zemaljskog
kapetana, adovkata dra. Dukića u javnemu
činu.

Prilikom odnose političke razprave,
provodene kod c. kr. kotarskoga po
glavarstva koncem oktobra 1892., rekao je
c. kr. kotarski poglavar izrično, da se jo
tu razprava provelo jedino uslijed pritužbe
občinskog načelnika na višu oblast, u
razni talijanski listovi, ne izuzam list
„L'Istria“, podupiran zemaljskim obnovom,
posvali su već tada občinski načelnik
i zamjenika zemaljskog kapetana adov
kata dra. Dukića i grozili mu se, da će
mu došle dosadljivati, dok občini ne za
pusti. Sada, posle svršene sudbene raz
prave, nastavljaju se ta dosadljivanja i te
grožnje.

A zašta takve psovke, takva dosa
dživanja, takve grožnje proti dru. Dukiću,
koji je pod predsjednicu kotarskoga po
glavarstva vitez Schwarz tolli uspiješno vodio
i zakoniti vodi — žalboza bezuspješno,
jer ga priče političke oblasti? Pred ne
kim uglednim osobama izrazio je da ces
kr. kotarski poglavar vitez Schwarz, da
na čelu občine neća već nikad Hrvat stan
jati, i da občinsko zastupstvo neće već
nikad hrvatska biti, i to u občini, koja
broji po prilici 18.200 Hrvata i 1400 Ta
ljanata!

Posle malo mjeseci službovanja vi
teza Schwarz u Pazinu prestao je tamo
ml i red. Poznat i sprjateljen iz svojih
miladeničkih godina sa pripadnicima talijanske
stranke, ne može se obraniti njihovom

uplivu; svrhe i djelatnost te stranke prema
hrvatskomu pučanstvu Istre morale bi pak
već dovoljno poznate biti.

On je u zavadi sa hrvatskim občin
skim načelnici, sa hrvatskim svećenicima
drugim, pače i sa činovnicima, koji
ga neću slediti izvan službe u njegov
težnjah. Proti njegovom postupku podne
šeno je već mnogo pritužba i utoka kod
namještictva i nekih ministarstva, i to
koli sa strane nekih činovnika, koji im
sada radi njihove požrtvovne, zakonite i
redovite djelatnosti samo pohvali dobivani,
i koji i sada požrtvovne, zakonite i re
dovite za dobro njim povjerenogu pučanst
vstvu rade, koji pak mogu mnogo ili ništa
došeti, jer se sa strane političkih oblasti
nastoji diskreditovati jih i jer se jih u
njihovom djelovanju prieči. Proti kotars
komu poglavaru vlasti su prilični onakav
glas, kakav je svojedobno vladao u No
vomjenu; stanje je s toga gorje, jer se
čini, da muž može računati na visok za
govor.

On je izstupio iz patriotskoga čita
čega društva „Austria“ u Pazinu, u kojem
su se cielo desetletje sakupljali najve
ći činovnici i u njem vodili prvu rieč (grafs
Wolkenstein, politički činovnik, bio je naj
zad predsjednikom), i stupio u talijanski
„Casino“, u kojem c. kr. činovnici po pr
avili ne uživaju pasivnog prava, ili ga
bar po pred kratko uživaju nisu. Njegov
primjer sledili su već razni činovnici, do
čim je zauzet proti onim, koji toga nisu
htjeli učiniti. On je htio na svaki način
„Austria“ uništiti, i već je dosegao svoju
svrhu; a kod toga imao još srčanosti bie
diti načelnika i zamjenika zemaljskog
kapetana, adovkata dra. Dukića u javnemu
činu.

Kako se ponaša kotarski poglavar
vitez Schwarz obzirom na učitelje, reda
i ponoćno škole, poznato je već iz
govora podpisnoga zastupnika Spinčića
od 4. februara t. g., a kako se je ponašao
prigodom demonstracija dne 28. augusta
1892., poznato je iz interpelacije istoga
zastupnika od 3. februara 1893. Budu još
primjer sledili su već razni činovnici, do
čim je zauzet proti onim, koji toga nisu
htjeli učiniti. On je htio na svaki način
„Austria“ uništiti, i već je dosegao svoju
svrhu; a kod toga imao još srčanosti bie
diti načelnika i zamjenika zemaljskog
kapetana, adovkata dra. Dukića u javnemu
činu.

Kako se ponaša kotarski poglavar
vitez Schwarz obzirom na učitelje, reda
i ponoćno škole, poznato je već iz
govora podpisnoga zastupnika Spinčića
od 4. februara t. g., a kako se je ponašao
prigodom demonstracija dne 28. augusta
1892., poznato je iz interpelacije istoga
zastupnika od 3. februara 1893. Budu još
primjer sledili su već razni činovnici, do
čim je zauzet proti onim, koji toga nisu
htjeli učiniti. On je htio na svaki način
„Austria“ uništiti, i već je dosegao svoju
svrhu; a kod toga imao još srčanosti bie
diti načelnika i zamjenika zemaljskog
kapetana, adovkata dra. Dukića u javnemu
činu.

Prilikom odnose političke razprave,
provodene kod c. kr. kotarskoga po
glavarstva koncem oktobra 1892., rekao je
c. kr. kotarski poglavar izrično, da se jo
tu razprava provelo jedino uslijed pritužbe
občinskog načelnika na višu oblast, u
razni talijanski listovi, ne izuzam list
„L'Istria“, podupiran zemaljskim obnovom,
posvali su već tada občinski načelnik
i zamjenika zemaljskog kapetana adov
kata dra. Dukića i grozili mu se, da će
mu došle dosadljivati, dok občini ne za
pusti. Sada, posle svršene sudbene raz
prave, nastavljaju se ta dosadljivanja i te
grožnje.

A zašta takve psovke, takva dosa
dživanja, takve grožnje proti dru. Dukiću,
koji je pod predsjednicu kotarskoga po
glavarstva vitez Schwarz tolli uspiješno vodio
i zakoniti vodi — žalboza bezuspješno,
jer ga priče političke oblasti? Pred ne
kim uglednim osobama izrazio je da ces
kr. kotarski poglavar vitez Schwarz, da
na čelu občine neća već nikad Hrvat stan
jati, i da občinsko zastupstvo neće već
nikad hrvatska biti, i to u občini, koja
broji po prilici 18.200 Hrvata i 1400 Ta
ljanata!

Posle malo mjeseci službovanja vi
teza Schwarz u Pazinu prestao je tamo
ml i red. Poznat i sprjateljen iz svojih
miladeničkih godina sa pripadnicima talijanske
stranke, ne može se obraniti njihovom

1892. u Pazinu i sa odnosnim članom

„La visita del Luogotenente a Pisino“ u
tijedniku „L'Istra“ od 2. lipnja prošle go
dine? Tu se medju ostalim veli, da se
je gospodin namještnik stalno osobno uvje
rio, „da se je sa srčenju postupkom ko
tarske oblasti u nesretnu dobit Manzana
i Sinziga naniela grada Pazinu najveća
nepravednost, pošto je isti u svojem svoje
tjublju i u svojem narodnom državljanskom
činu ukrivio uveridio vio“ i t. d. —
Manzano i Sinzig bili su kotarski pogla
var u Pazini. Oni biju pravedni i na
prama Hrvati. U dobit obojice došlo je
13.200 Hrvata naprana 1400 Talijanu do
vlasti u občini. To bi imala biti „najveća
nepravednost“, koja je tobože namešena
1400 Talijanom! Tma li se cijeli postup
kom kotarskoga poglavaru vitezza Schwarzu
i njegovimi izraženimi namjerami, kao i
njegovim predpostavljenjima, ta tobožna kri
zirači popraviti i pucanstvo još jače raz
lražiti?

Na temelju rečenoga uslobodju se
podpisani postaviti na njegovu preuzi
šenost gospodina ministra predsjednika
kao upravitelju unutarnjih posala upit:

1. Kako dolazi do toga, da se ko
tarski poglavar, koji je morno u interesu
mira i reda biti premješten iz dviju ko
tarskih Kranjske, u kojih je i sudbeno od
sudjelu bio, premještena u Primorje i da mu
se povjerava uprava kotarske uprave u Istri,
koju najviše potrebuje sposobnih i za du
živo i tvorno dobro načinjstva zauzelj
juvinih činovnika?

2. Kani li njeg. preuzišenost upravu
kotarskoga poglavarstva pazinskog po
vjeruju čin prije nepristranom, sposob
noru i za mir i red, kao i za dobro pu
čanstvo zauzetomnu mružu?

B. E. 16. marč 1893.
Spinčić, dr. Laginja, dr. Blažek,
dr. Tuček, dr. Engel, dr. Vučetić, Doležal,
Dapar, dr. Dvornik, Mixa, Biankini, dr.
Dyk, Perić, Wohanka, Teklić, dr. Bizarad,
Spinler, dr. Slavik, dr. Musaryk, dr. Pa
čak, Kafan, Alfred Coronini.

Interpelacija

zastupnika Vjekoslava Spinčića, Da
par i drugova na ministra predsjednika
grofa Tauffeta kao ministra unutarnjih
posala, od 21. marč 1893., koja se tice
postupka c. kr. namještinskog savjetnika
vitezza Eluschevgu, kotarskoga upravitelja
u Poreču.

Sadašnji kotarski upravitelj u Poreču
i zastupnik c. kr. vlade u Istarskom sa
boru Aleksander vitez Eluschevg nazivaju
se u zapisniku sjednice dalmatinskoga sa
boru od godine 1870. „vitezom tragiko
miješne igre“, koja se je odigrala u Št
iju u Sinju za izboral, koji su se proveli
ili mal provesti pod njegovim vodstvom.
Po podatcima, koji su u tom zapisniku, i
koje mogu neki zastupnici na carevinskom
vjeću iz Dalmacije potvrditi, on je u Sinju
kao kotarski poglavar i voditelj izbora,
grdi hrvatske svećenike, te ili kod njih
ovih cikvenih i drugih oblasti denun
ciro; on je svoju službenu pisarnju iz
vnu u agitacioni ured proti Hrvatima, te
je dapači i iz Beča dobio 800 forinti za
agitacione svrhe; on je bio i obilazio sa
faklini, koji su napadali na Hrvate; on
je sino oružniku po selju, glavno, da za
straši Hrvate od izbora; on je hrvatsko
izbornoj komisiji dočekivao, da kod izbora
zavodili politička oblast; on je hrvatske
izborno izjerno le izbornih prostorijah,
a talijanske u njih ostavio; on je pozvao
odjel vojske, radi toboža nastalog ustanka
u nekih seljih, a u istinu samo da učni
pritisak na Hrvate, da uzmognu sebe i
svoje pristaša braniti u eventualne re
akcije proti zasnovanim nezakontostim.
On je tako i toliko učinio, da mu je ta
dašnji poglavac namještinstva, baron Fluck

brzojavo oduzeo vodjenje izbora, te ga sa njegova mesta kao kotarskoga glavar u Sinju skinuo.

Iza toga bje preuzeo u Istru, kao kotarski poglavar u Lošinju. Kao takav on je g. 1883. u svem kotarski kandidirao proti hrvatskomu kanulatu. Iste je godine bilo u istarskom sabornu potanjega govora o tih nezakonitostih, a osobito, što je hrvatske izbornice držao daleko od bivališta i što je umjesto njemu nepovoljno prvo izbore. Prigodom tih izboral se je grdi, tužilo i kažnjivao hrvatske stranice, učitelje i druge izbornike; tadašnji jedan jurista, sada doktor prava, bio je uhuven i zatvoren u štalu, same s toga, što je vikao: "Živio naš cesar i kralj, živili Hrvati!"

Pošto je na temelju takovogova izbora do godine 1887. biš saborski zastupnik i talijanski stranec, i medjutim kao kotarski glavar prezenstven u Pulu, došao je ove godine kao savjetnik namjestništva, kotarski upravitelj i zastupnik c. kr. vlade u istarski sabor u Poreču.

Da li su napadali proti njemu bezte-meljni, da li se je učinio krvnim stranecima, da li je po dužnosti radio i da li se može nazvati zastupnikom državnim či-novnikom — to neka razjasne ovi slučajevi i dogodjaji:

Državljani Mate Pavletić iz Vervara kod Poreča objelodano je u listu "Naša Sloga" dne 26. aprila 1889., neposredno pred občinskim izbori u Poreču, izjavu, u kojoj kaže, kako ga je ces. kr. savjetnik namjestništva i kotarski upravitelj vitez Eluscheegg k sebi pozvao, da ga izpitlja, tko je njegov — hrvatsku — stranku o izborih poučio, zašto se ta stranka ne drži zajedno s talijanskim, te kako mu je zarjetlo, da će dati tepti hrvatske izbornike, ako ne budu držali s talijanskim strankom. Ujedno je Pavletić izjavio, da je svaki čas spremjan, da to zakletvu potvrdi.

Eluscheegg ga je htio ili ga je tužio pred sudom, mu odustao je od tog, kada se je osvrdio, da ce i onaj jedini svjedoček, što ga je naveo, proti njemu svjedočiti.

Pod vodstvom namjestničkog savjetnika vitez Eluschegg obavljen je u februaru i marta 1891. izbor zastupnika u carevinskoj vijeće, a legitimacioni odbor zastupničke kuće (izvješće od 1. junija 1891.) je taj izbor jednoglasno označio protivđenjem se jasnomu slavom zakona, da pače nasilnim prama hrvatskim izbornikom. Već kol pripravljaju bješće nezakonitosti. Neka se vidi iz spisa, da su u Oprtlju svi, koji imaju pravo glasa, bili propisani pozvani k izboru, a u istinu je stalo, da izbornikom po selih občinama Oprtlja nije bio izbor obrazovan. Može izpravno biti, da po §. 9. izbornoj reda za carevinsko vijeće može eventualno i više občinama jedne tvrdke posebice vršiti izborno pravo, nn takovo je pravo priznato mnogim občinama talijanskih tvrdkih u občini Višnjici uslijed direktno na kotarski uređi pri poslane reklamacije, obilazom občinskog ureda, proti prijasnjoj i drugih občinama postojeci praksi, i to u zadnji čas, kada druge tvrdke to pravo nisu mogle zahtijevati. Nadalje je istina, da tvrdke, koje plačaju najmanje pet selih, po §. 11. izbornoj redi za Primorje, imaju pravo na jedan glas, to da je usupor tim određenim dan pred izborom i tih dan izbora, dakle kad se više ne može privyat, na temelju odluke ces. kr. kotarskog poglavarstva, više takovih tvrdkih, najviše hrvatskih, izvršeno iz izbornih listina. Istina je, da su dneva 11. februara 1891. hrvatski izbornici Legović, Ružić i drugi iz občine Višnjica (mjesto Kušter) osobno doneli reklamacije kotarskomu poglavarstvu u Poreču, nu nisu bili primjeni pod izlikom, da je vrieme prošlo. Istina je, da je kotarsko poglavarstvo odbilo sve reklamacije izbornika iz Baderne, občine Poreč, a među razlozi, s kojih su reklamacije odbijene, bio je i taj naveden, da podpisi nisu po svjedocima potvrđeni. Istina je, da je jedan od tih izbornika, Marko Bratović, pravodobno predno utok na c. kr. namjestništvo u uredu c. kr. kotarskog poglavarstva, nu dotični ga činovnici nisu primili.

Ne poriču se činjenice, da jo izbor dne 4. marta 1891. u Poreču u dvanaest sati, a na oba druga izborna mesta u devet sati počeo, da se je oklivalo za-klikom izbora, da je drugi izbor počeo jedan sat kasnije nego li je odrađeno bilo, da je izborni povjerenik mirno gledao, kako se hrvatskim izbornikom ne dozvoljavaju nikakvi prigovori, pak uli ovi, da je došao k izboru sin mjesto otca, da je isti povjerenik pri ponovljenom izboru opazio, kako mogu samu oni pristupiti ponovnom glasovanju, koji su za prve

izbora glasovali — premda su za prve izbora odbijeni izbiorci brzojavo c. kr. namjestništva u Trstu u pomoći i za zaštitu zakona pozvali — to sve činjenice, koje su svjedoče o „najstreziji objektivnosti“, no poriču se.

Pa kad se kaže, da so je savjetnik c. kr. namjestništva Eluscheegg suprotstavio prekoraciju izbornoj komisije i da je odnosno ogrudao da pismeno izraza, mora se na to odgovoriti, da je isti izborni povjerenik prvomu izborniku, koji je bio izključen, rekao, da po njegovom mnenju taj izbornik ne može biti izključen, te da jo na njegov prosvjed proti izključenju nadodao, da povjerenstvo zapovida (na komisiju je padriva), te kad su slijedeći izbiorci bili izključeni, da se je na pozvao — i to po samom izbornom zapisniku, koji u ostalom članovi izbornoj komisije hrvatske stranke nisu podpisali; i mora se odgovoriti, da po jasnom slavom zakona (§. 36. i 37. izbornoj reda) izborni povjerenik ne samo imade izreći svoje mišnje, nego i pobrinuti se, da se odredbe izbornoj reda ovršuju i nedozvoliti, da izbornoj komisiji njezinog dje-lokruga prekoraci.

Zbilje se mora požaliti, kad se na temelju manjkavik izvještaja javno kaže, da se savjetnik ces. kr. namjestništva, Eluscheegg, nije ogresio o nikakovo strančarstvu, da je „u navedenim slučajevih“ njezina prama dužnosti radio, te da se nazivje „zastuzljen činovnikom“. Moru se ospaziti, da se je baš u njegovom kotaru najviše pribilo Hrvatom, grdi jih i nadaljao, da to oblastni organi nisu za to saznali ili da „provedeni izvidi u subjektivnom olizru ne imajuši nikakova uspeha“. Mute Deković Zorić i Stjepan Zorić, Ante Ritoša, Ante Kalac, Ante Pavletić, mladići, koji su u Poreč došli na novčenje 23. marta 1891., Šime Stipanac, Stjepan Radolović, Juraj Rabuk, Šime Bratović su još ne životi, te ih se može svaki čas pitati; isto tako Žužić i dva Dobrilovića, koji biju u novembru 1891. u Završju; Bembić, Radim Mejah u Momjanu; Oršić, Žiliher i mnogi drugi u Oprtlju bili su napadnuti, odnosno nubacivani kaznenjem; isto tako dušobrižnici dekanata Oprtlja, koji su se 15. aprila 1891. skupili u Oprtlju; jednako upravitelj župe u Svetom Ivanu, koji je imenito god. 1898. bio izvragnut težkim napadnjem; župnik Tara (Torre), koga su ponovno grdili i pripitili mu, te koji je u svojoj kudi formalno bio objesnut; župnik Višnjana, komu izvijšće krilo od vrata, u prozoru kamenje bacao, te iz samokresa pucahit; dušobrižnik kaznione u Kopru, koga je prolazdege 26. oktobra 1891. u Vižnici u stanu tijden tada namještenega dušobrižnika izazivao demonstrirajući svjet i načelnicu; župnik Baderne i upravitelj župe u Sv. Ivanu, kojima su na veliki četvrtak g. 1891. pripravili demonstraciju; župnik dekan stolne crkve u Trstu, kanonik Andrija Sterk, kao bivši saborski zastupnik, te svi sadašnji zemaljski zastupnici, kao i bivši član zemaljskog odbora, Spindić.

Kako se je nečekanom strančanu na štetu hrvatskih izbornika pri izborih dne 19. i 26. oktobra 1891. u Poreču i na 20. oktobra 1891. u Višnici postupalo, da se potpuno po zgodnoj prilici govoriti. O svem tom, sto se je novelo i što će se joštesti navesti, morali bi se popitati oni, proti kojim bijuši upravljani taj postupak, ter bi se tek ar onda imao izreći sud, da li su oblasti propustile svoje zakonske dužnosti ili ne, da li su se „objektivno opre sažaljnim izlivom strančarstva“, ili da li nisu upravo oblastni organi stupali proti miru i proti unjerenom ponasanju hrvatske stranke sažaljivim strančarstvom, da bezobzirno, i da li nisu upravo ti organi kriji možebitnim izlivom strančake strasti. (F. nac sleidi).

Pogled po svetu.

U Trstu, dne 12. aprila. 1893.

Austro-Ugarska. Njegovo Veličanstvo cesar i kralj Fran Josip primio je dne 10. t. m. bugarskoga kneza Ferdinandu u privatnu audienciju. Odatle zaključuju protuslavenski li-stovi, da su htjeli tim najviši biečki krugovi odobriti politiku mladoga kneza i njegova prvega savjetničkog ministra Stambulova. Knez Ferdinand bijuši u Beču na prolazku za Italiju, kamo je pošao na vjenčanje.

Od svih zemaljskih sabora, koji zaujedno, sadu najzanimljivijoj saboru češki,

u kojem je došlo dne 10. t. m. na udruženi red opet nezreto pitanje o nagodbi između Čeha i Njemaca. U toj sjednici bijaše vrlo burno, jer su Mlađečci oštroti napali vladine predloge i staročesku stranku, dapaće istoga Riogera.

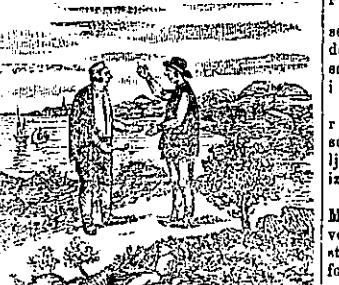
Pečti sastali se dne 8. t. m. zastupnici svih hrvatskih društva, te zaključio, da će odkriti spomenik poginulim madjarskim ustašem od god. 1848. baš onaj dan, t. j. 21. maja, kad no je Budin pao u ustaške ruke. Predlog, da se okrasi spomenik generalu Henziju, koji je pao kano vjerna vojnik, bijaše zabačen. Tim zaključci hoće da demonstriraju toplokrvni Madjari proti Austriji i proti zajedničkoj vojsci.

U priestolnici hrvatskoj, u bokom Zagrabu obaviti će se dne 20. t. m. uknadni izbor jednoga zastupnika za hrvatski sabor.

Vladina stranka kandidira najnovijega madjurona, svenčilištnoga profesora Pliverića, dočim jo kandidat zdrženih opozicija bivši gradski čelnik dr. Amruš.

Srbija. Kako se je moglo predviđati, nastao je već sukob u narodnoj skupštini između vlasti i radikalne stranke. Svi zastupnici radikalci izstupili su iz skupštine, jer da nemogu odobriti neustavnog vladanja. U skupštini zasjedu sada samo 69 liberalnih ili vladinih zastupnika. Radikalni zastupnici gube mandat, jer se nisu povratili u skupštinu u 24 sata, kako bi bijuši pozvani. Bojimo se, da će imati postupanje jednih i drugih vrlo težkih posledica.

Italija. U talijanskom parlamentu držnuo se je trčanski židov, austrijski bjegunac, odvjetnik u Rimu i zastupnik Barzilini upitati talijansku vlastu za uzroke, radi kojih bijuše razpušćeno zastupstvo grada Trsta. Skrajne li bezobzornosti!

Franina i Jurina

Ca sto i vi ovuda?

Jur. Primal sam prodat vola.

Fr. A ca će reć, da ga niste dočna ubil?

Jur. Un nehaju pirovat, pa bin tako ga prodal, a u vas san čul, da do toga bit.

Fr. Jo tega na volju, ma piroju kako komu mora bit i kako so ki woru zaduzit.

Jur. A tako i manko bogati i nobilitad će pirovat.

Fr. Da, da, ma na tuji racun, nasa nobilitad ima uznaci puno njih na zoralu dospelat, a nis ne trost.

Jur. Tako bi umela i moja pokojna baba, če jo ola muka, sve jo dobro.

Fr. To jos ni sve, a doto i kuntradotu za dobit nobilitad?

Jur. Oho, ča i to?

Fr. Eh, kad bin vam smolj avo povidat.

Jur. A da vašo novčanik kluđi i krunju?

Fr. Pu nas već ni uzanca kranku stavljat, tebo kagad ju stav, noka tor noka za pokazat cistovu a noka tor noka za pokret nosicatu.

Jur. Donka se moškaraju?

Fr. Ter je bil i ovo luto mesopust.

Jur. Ma va orikvu moškarare no bi smole hudit.

Jur. Poli Kučara u Poreču sam duža na jedno uba, da se je Momo tužila babinom Marčku, u ne razumi svego plovana, jer da krajnji predik; i njanke, kud kante "Tabe Bog a hvalimo" ni kad noli "Litanijske" da ga ne kapi.

Fr. Vero jo sam bin jenu nodilju u nji-hovom solu poli sv. može, i sam čuja njihovoga popa predikat u našom lipom hrvatskom jeziku. On je tumaća čestu i do vatru zapovid božju, a svako dite ga jo mogli kapit.

Jur. Ecco — — I da da, da onakove predike on ne razumi — ili plutoši ih nobi rada razumit.

Fr. Ho! — ho! — ho! moj dobit Jure, aila ma si pun maloće.

Različite vesti.

Promjene u Krčkoj biskupiji. Č. gosp. Anton Malešić upravitelj plovani u Lubeniošu pošao jo u Ustine, Lubenioš po-vjerenju u upravi č. g. Petru Zahiju do sada izloženog kapelana na Novilju. Na njegovo mjesto došao je č. g. Ivan Kraljić duh. pomoćni u Boškom. Č. g. Tomo Bošović duh. pom. promješten je u Dubašnicu u Boli, a na njegovo mjesto došao je č. g. Anton Raguzin, do sada duh. pomoćnik u Novilju.

"Sokolsku večer" pripravljiva načili "Sokol" u nedjelju dne 16. t. w. u pro-storijama "Slavjansko čitalište" uz sudjelovanje pjevačkog i tamburaškog zbor, dramatičnog odjela trčanskog "Sokola" i poznatoga načega komika g. Borovčanika. Početak u 8 sati ne večer. Ulaznina za članove 30 novč. za ulaznove 50 novč.

Javljaju nam Iz Marčana (sudbeni kotar Vodnjan): Prošla nedjelja dne 9. aprila počelo voćarstvo bilo je ovđo uvečna ustanova skupština i otvorenje družta za čitanje, produžak i čuvanje zdravstva, pod imenom: "Katoličko društvo s. v. Josipa".

Marčana je imala veselo lice knjedjko. Iz Pule bila jo tamo glasna i više odljihanih gosti, među njima narodni zastupnik dr. Legion, koji je tom priliku razgovarao s držadom Marčanu, orku, občinski ured i pohodio delegata starca Čalica i predsjednika uprave Bištetu; porazgovorio se na više občinara i kada član utemeljito redonoga društva govorio takodjer na skupštini, preporučujući sabranim, da ljubo jezic i narodnost hrvatsku, da se neobaviru na izazove i pravke protivnika kao ni on; tuđe navado neka poštuju, a svojo neka brene.

Č. g. Božidar Parutka, upravitelj župe, otvorio je i završio skupštinu pravim govorom duhovnoga pastira.

U odbor izabranu u vlasti ljudi, to se nadamo, da će to državno ičesto napredovati, jer mu jo i svrhi pleme, a već sada na početku broji iček broj članova u knjiga i novina.

Družto je u kući Viktora Matrota, poduzetnika kamonicara, održana so u Boč selju kamionje za cariško i kraljevske dvore, i odišnoga rodoljuba rodom iz Kastavskog okolice.

Isti dopisnik javlja nam, da občina Marčana zida veliki hunar (štornu), što je veliko hvalo vredno. A dozajmno s druge strane, da je zemaljski odbor dozvolo 500 for. a o. kr. vlast 400 for. u pomod te gradnje.

Razput trčanskoga zastupstva. U subotu poslijepodne poduo raznio se po gradu Trstu glas, da je vlast razputila gradiško zastupstvo, to da će za to da kada dan sledišti dionični dekret. Vlast to iznenadila je svrko, osobito liberalne, koji su samovoljno gasopadili u gradiškoj kući. Tim više morsala jo ta vise prosonetiti svakoga, jer je znade, da bijuše upravo na umoru sudišnje gradiško zastupstvo, da mu izloženo izborno listino za izbor novoga kantukupatova, da je dapaće već iztokom rok za rečlamoće, i da se jo obudito govoriti, da će se birati novo zastupstvo već idućeg mjeseca maja.

Občinom ill gradom upravljaju sastojnici, kojih izabire svaka nova zastupstva. Ta delegacija, koju izabire svaka nova zastupstva, da se dozajmno sastoji, da se sastoji i u vlasti, doli u radu biva vodica zastupstva. U radu nije dodušno više tako slobodna kano do sada, jer mora po gradskom statutu predložiti na vlast o. kr. načelnosti svih i važnijih zastupstava, a cariško vlast imada pravo neodobrati ono, što delegacija predloži ili zaključi.

O uročih razputa kolajem razni glasovi, ali kao najvažniji bio bi taj, što je liberalna vedenja u nekoj privatnoj konfesoniji zaključila, da će predložiti gradskom zastupstvu noka odluci, da se inde u gradsko blagajno pira poveća evntua novč. kojom bi se dobavilo „narodni d. r.“ talijanskim kraljevskim uprugom.

Taj razput ostavio je ipak bladne sve one, koji poznaju ordajano odnosaje i koji znaju, da su ovdje uvezdane stajne undade istinski maleknostmi i takozvani polu-mujorami. Ovdje troba zasukati

Krasne uorce zasebnikom pošilja zastonj in franko.

Bogats knjige z uorce, kakoribšč še ni bilo, za krojade nofrankovanu. Jaz no popuščam za 2½, ali 3½, goldinarje pri metu, ne dojam daryl krojade, kakor to dela konkorenca na ravni zadnje roke, ampak imam le trdo in čiste cene, tako, da mora kupiti vsek zasebnik dobro in čane. Prostoj tovor zahtevati le moje knjige z uorce. Svaril tudi pred pisnim konkurso, ponujajočem dvakrat tolke popustka.

SNOVIZA ZA OBLEKE.

Površinu in dosligni za čudilno duhovito, predpisano snovi in uniformo c. k. uradnikov, tudi za veteranci, ogrevalce, telecavado, hrvale, suknja za biljaro in igralno mizo, preprage za vozove, loden naprembo za lovsko skupino, za prati, potno ogretno od gld. 4-14 id. — Ekor nosa kupiti vrhino, potetano, trajno, čisto veleno svedeno blago, ne pa dober kupci, ki se konajt toliko vredna, kolikor so plača krojade, obrne nuj so do

IVANA STIKAROFSKY v BRNU
24-17 (v tom Mane ostri Avstrije) 24-9
Največja zalog fabrikaga suknja, v vrednosti
½ milijena gld.

Da pojasnim volikitost in zmecnost izjavljanih, da moja roka združuje največje izvajanje suknja v Evropi, izdelovanje kamgarrov, potrebujem za krojade in veliko književnico lo za lastne imunite, da se priprije o vsem tem, prusina slavne občinstva, da si, karler moj prilika našte, ogleda velikansko prostoro mojih prodajalnic, kjer ima posta 180 ljudi.

Pošilja se lo po poštinem povzetku.
Dopravlja v nemškem, madjarskem, čehem, poljskem, italijskem, francoskem in angleškem jeziku.

Drogerija

Augusta Rizzoli-a

ulica Malcanton br. 13 u TRSTU
skladisče svjeća voščnih, ljekovitog ulja, mineralnih voda, raznih emulzija, boja i kistova, sapuna mirisavih i za pranje. 44-52

Drogerija

Arturo Fazzini u Trstu

Ulica Stadion 22. — Telefon 519.

Velik izbor mineralnih voda, sameljnih boja, na ulju, načinjene vrsti; crveno, žuto, zeleno, rjavično i crno po 28 nve kili.

Olovno bjelilo po 32 avč. kilo;

tutijno bjelilo načinjene po 40 nve kilo.

Osim tega velik izbor bojih na vodi i

kistovne svake vrsti po cijenam, kojim nuj moguće konkurirati.

Skladišče glasovitog pokrepitelja od

Kwizito (Kornburgot Vichthüllerpulver)

za živčino. Istor mirisnja, boja, lekova

— skladisče sumpura i modra galice

za pranje kod traja. Naručitejmo doj-

se brzoplata poruba telefon. 41-52

J. PSERHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglice, nekdaj imenovane univerzalne kroglice, znano domače odvajajoče sredstvo.

Jedna skutiljat z 15 kroglicami stane 21 kr., jedan zavitok Senth skutilje 1 gld. 5 kr., pri nefrankovanu pošiljati po povzetku 1 gld. 10 kr.

Ako se donar naprej pošilja, ni treba plačati porto, in stano: 1 zavitok kroglico 1 gld. 25 kr., 2 zavitki 2 gld. 50 kr., 3 zavitki 3 gld. 55 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jedan zavitok se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečeno zahteva 8-12

, „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti jo, da ima pokrov vsake skutilje isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega jo videti na novidlu za porabo.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja 1 posode 40 kr., prost poštino 65 kr.

Trpotčev sok, 1 stoklenica 50 kr.

Amerikansko mazilc za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, skutilja 50 kr., poštino prost 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 stoklenica 40 kr., poštino prost 65 kr.

Ziviljenska esenca stokleničica 22 kr.

Angležki balzam, stoklenica 50 kr.

Fijakerski prsn pršek, 1 skutilja 35 kr., poštino prost 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospoškujo rast las, skutilja 2 gld.

Univerzalni plastični prof. Stendala, posode 50 kr. poštino prost 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Ballerha, domače sredstvo proti posledi-

Raven imenovanih izdelkov doljavo se že drugo tu in inošensko farmacevtsko specijalite, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih osmanjene; in se na zahtevanje točno in v ceno prakrskljajo tudi predmeti, kajih ni v zalogi.

Razpoljaljanja po poštini vrste se točno, a treba je denar poprej doposlati; vecja narocila tudi po poštinem povzetku.

Eti dopoljaljati denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetku.

Jedine družte pločara

Petar Levichnik i dr.

Osobiti orodijih radijajo comento postopljiv u tom do suda svuda najbolj uspej, o čemu posjeduju mnogobrojno svjedočbo za izvedeno razno ustavno shodova, kamenica za bako itd. itd. Izvadaju comento izidova, levana to izstavu jamči za napromocijost; nadajo bilo kakvo shodo, komaj Porta in da kamjenito bilo kojo boje i mirarno, obavljaju laštenje shodova te odstranjuje vlagu in vurudu. Izvadju svaki upravak u vaku obaljene cione. Radnjo obavljaju nejavečem hrasnom ovdu i u pokrajinali, Dalmaciji, Istri itd.

Za narude dosta je napisati dopisnicu.

U nadji, da come biti radnjami počasni kano do sata, bilježimo se za stovnjem.

Družte pločara

PETAR LEVICHNIK i dr.

Ulica Madonnina br. 21, I. kat., 52-44 vrata 11.

Bogat izbor

počata od kaučuka i krovnih, jednostavnih i omotnikih počata za urode, rečna uroševanje, krovnih tablic za stanove, klijic, tvorive, volkovi počata za označevanje pošiljaka, monograma, crnila, poslovne izbrisivo za počate itd. za najvišje cene. — Prodavači i agenti dobiju dobar popust. U pokrajinu lidi pošiljko ne poučata.

G. BATTARA i dr.

TRST 45-52

ulica sv. Katarina br. 3.

Tovnica počuta i sličnih predmeta

U radionici klepara
GIUSTO BIASUTTI

opuščenega graditela vodovoda u Željeznični električni vodovod. Vla Barriera vecchia Trst broj 10 gradil i drži na skladu kupljil u posandan, na stolicom za tri bez radnje klepara učinkovitosti. Ilustrirani konki dobivajo na gratis. 14-52

Svi strojevi za poljodjelstvo, vinarstvo i vino iz voća!

Mlatilnice, vitelje,

trieri, mlini za ščišenje žita, strojevi za rezanje krme, samordni strojevi proti peronospori, tiskalnice za vino, ulje i voće; mlinovali za voće; predmeti za konobce; sisaljke za sve potrebe, kano što svi strojevi za poljodjelstvo, vinarstvo i priredjivanje vina iz voća — razasile najnovijeg i najboljeg sustava:

IG. HELLER u BEČU 20-8

2/2 Praterstrasse N. 78.

Bogato ilustrirano kataloge u hrvatskom, njemačkom, talijanskem i slovenskom jeziku
škalje badava i franko.

Najpovoljniji uvjeti, jamstvo i pokus.
Opetovanje obaljene cene! — Prodavači dobiju popust.

C. kr. izključljivo povlašcene štrcaljke proti mildevu

Inžinira Živica

Jest najboljja medju svimi štrcaljki za trto; jest jednostavna, laška, čvrsta, trajna, prikladna, neumorljiva, hrana, štračno malo tokudive, t. da lažko uporabljajo za v. koristi.

Prodajo jih se takoder i kod njegovih trgovina v pokrajini.

Pošiljo se jih po poštini franko proti poslovju:

podpunu štrcaljku za . . . f. 10 —

istu na celi bez brenta . . . 8.50 te prospoko grata.

Prodavač takoder drugo prodamo to i avio radnje:

ŽIVIC i drug.

u TRSTU, ulica Zonta broj 5 inžinirskega ureda, skladisče strojeva i dotične tvarine; zastupnik tvornica, mehanička radionica.

Knjižara L. Hartmana (Kugli i Deutsch), Zagreb, Ilica br. 2.

KAČIĆ

Razgovor ugodni naroda slovenskoga.

Šta tumačom manje poznati riči. — Četrto se **46 orig. slik** učrščeno izdanju.

Clena turdo uvezano za **krasno bojadsansim omotom** for. 1.

Ovo je došlo najlepšo izdaje te obljubljena knjiga, pa jo tega i našlo na priznanje celokupnoga hrvatskoga novinarstva. Neka nikto ne propusti nabaviti si ovo lepo i krasno izdanje, kojo je uz ostalo i dosta jestina.

Ilustrirano **VIŠKI BOJ.** 3. Kunić.

Napisao i priredio 25 slike.

Clena turdo uvezano sa omotom u bojama 1 for. 40 nc.

Jedno od najzanimljivijih knjiga, što je izšla u našoj makedi, jest borbeno ova. U njoj su sabrano vse **znamenito viškoga boja god. 1866.** — Knjiga će zanimati sve Hrvate, a osobno Jumadije Dalmatince i mornare.

Zagrebački Album plesova

glasovir.

Sadržavajuć 14 plesova od obljubljenih domaćih skladatelja.

Krasno opremljen, etona 2 for. 50 nc.

U njom imade novih kompozicija za glasovir dvorčno od Zajca, Kuhača, Eisehutta, Fallera, Vilhara, Bosiljevca, Šestaka, Žerla i drugih. — Upozorjuju na taj prvi pojav na glasobonu naših krasotice glasovitarice, noko ne propusti nijedna mamebiti sa taj album. U njom imade 8 valčića, 1 brzopolska, 8 mazurke, 8 koračnice, 2 četvorke, 1 olo, 2 polke frančusa. Plesanja dosta za 2 for. 50 nc.

Nasim hrvatskim glasovitaricam i pjevačicam, GLAZBA

nasim guslačem, učiteljima

i svakom, koga zanima, preporučamo novi list.

Clena na celi godinu for. 3. — Izdati mjesечно jedanput.

— Svakom broju priložen je muzikalni prilog, koji do sadržavaju Engle, — Upozorjuju na taj kompozicije za glasovir, gusele, orgulje, pjevanje itd. — Prvi broj šaljemo svakomu tko zahtjeva badava na ogled.

8-4

Prima naručbe na sve knjige, ako i nisu ovdje oglašene. Popise razasile badava.

Tiskara Dolenc.